

TV 24: Myšenec – Žďár – Tálín – Kukle – Novodvorská myslivna – Písek

15 km

v návaznosti na V 35

Doprava

- autobus Písek – Myšenec (nebude-li autobus zajíždět do obce, vystoupíme na hlavní silnici)
- zpět případně autobus se zastávkou na silnici z Protivína do Písku

Popis trasy

Po prohlédnutí obou památek Myšence (zbytků bývalého hradu a mineralogické zvláštnosti turmalínu) se vrátíme zpět na hlavní silnici, ze které nám odbočuje vedlejší silnice do Žďáru. Ve Žďáře na okraji vesnice odbočíme na silnici směr Tálín a Kukle. Cesta ze Žďáru do Tálína je částí tzv. „Zemské cesty“, které se říkalo také „Landstrasse“. Cesta vedla z Hluboké přes Strachovice, Zábouří, Krč, Novou Ves, uvedený úsek ze Žďáru do Tálína a dále do Písku. Cesta byla stavěna v 18. století na náklad Země České a spojovala jihočeská města s městy rakouskými. Její dokončení v roce 1790 značně oživilo vzájemné styky. Z Rakouska se k nám po „Zemské cestě“ vozila sůl a železo a od nás se vyváželo rozličné zboží. V letech 1811–12 byla postavena z Vodňan přes Protivín do Písku silnice státní, které se tehdy říkalo „císařská“. Tak se Zemská cesta stala brzy silnicí jen místního významu. V blízkosti Tálínského rybníka se setkáme se **žlutou značkou** přes Tálín do Kukle. Na kraji vesnice Kukle odbočíme vpravo na neznačenou cestu a po můstku přes potok vejdemo do lesa. Po chvíli vyjdeme z lesa u hájovny Ostrý vrch. Půjdeme stále po okraji lesa přes usedlost Kocovna nazývanou také Katovna, neboť byla obydlím rodiny posledního píseckého kata. Půjdeme stále po okraji lesa a na první cestě přicházející zprava z lesa odbočíme doleva. Tak dojdeme na blízkou silničku, která vede doprava k Novodvorské myslivně. My na ní odbočíme doleva a po chvíli dojdeme k hájovně Pecky. Zde odbočíme ze silnice doprava a podél lesa pokračujeme dále podle vycházky V 35. V případě, že nebudeme odbočovat na lesní cestu, půjdeme dále po silnici přes ves Nové Dvory k hlavní silnici. Od myslivny je to 1 km.

Popis míst

Myšenec – ves patřila od svého počátku k majetku českého knížete, později pak krále. Ve vsi se však dlouho udržely tři polosvobodné manské statky. Myšenec dlouho zůstával malou osadou. Škola v Myšenci byla zřízena až po roce 1787. O stáří vsi se lze jen dohadovat. Původně zde měl stát jen dřevěný hrádek, jehož původní úkol byl strážit na Zlaté stezce mezi Protivínem a Pískem. Koncem 12. století byl postaven zděný románský kostelík, nynější sakristie, k níž byl na počátku 13. století přistavěn kostel sv. Havla. Zároveň byl postaven kamenný hrad. Tyto stavby, jakož i další na Písecku v této době byly dílem královské stavební hutě ve Zvíkově. Během tří desetiletí vlády Přemysla Otakara II. byla na Písecku vytvořena rozsáhlá vojensky i hospodářsky soběstačná královská doména v čele s Pískem. Jediným dokumentem vydaným v Myšenci, je listina Přemysla Otakara II. z 25. ledna 1273. Místo vydání je zde uvedeno ve tvaru Missentz. Je to jediný časový údaj o hradě a obci. Až v roce 1685 se ve zprávě prácheňských hejtmanů hovoří o někdejší královské „jagerhausu“ ve vsi Myšenec. Ještě později se vytvořila lidová tradice, považující zříceniny za pozůstatek kláštera. Další údaj o obci je z roku 1487, kdy byla s jinými obcemi zakoupena od křižovníků královským městem Písek.

Hrad byl založen Přemyslem Otakarem II. na neobvyklém místě, na kterém se hrady běžně nestavějí, ve velmi zajímavé vazbě na život vesnice. Na severní straně hrad obíhal parkán, jehož hradba se zde doposud zachovala. Nejlépe dochovanou částí hradu je torzo paláce. Hlavní reprezentační prostory byly v prvním patře. Všechny místnosti patra byly kvalitně omítnuty. Palác byl na nejvyšším místě a na východní straně ukončen kaplí. Není pochyb

TURISTICKÝ VÝLET TV 24

o tom, že hrad měl rozlehlé nádvoří. Zda hrad měl věž či věže, nevíme. Hlavním účelem hradu nebylo tvořit panovníkovu mocenskou oporu. To podtrhuje i situování mezi dvěma dalšími královskými hrady, mezi Pískem a Protivínem. Svým vzhledem nádherného a výstavného, nebojovně vyhlížejícího objektu nás spíše ubezpečuje, že šlo o reprezentativní sídlo. Přemysl Otakar II. potřeboval pro svá diplomatická jednání a další politické akce odpovídající prostředí. O tom svědčí i to, že se smrtí Přemysla Otakara II. zaniká i hrad v Myšenci. Hrad ponechaný svému osudu již ve 14. století není připomínán ani jako bývalý či pustý hrad. Hrad byl zpuštěn již ve válkách husitských. Po zřícení západní zdi hradu r. 1909 zůstalo dodnes stát jen torso fronty jižní. Ve zbytku zřícenin jsou stopy po gotických oknech, z nichž kružby i ostění bylo vylámáno, a náznaky palácových síní, části žeber a konsoly. Většina starších domů v Myšenci byla vlastně vystavěna z materiálu zříceného hradu. Hrad v Myšenci je objektem výjimečným a nezastupitelným. Patří mezi nejzajímavější památky nejen Písecka, ale i celých Čech.

Hradní stavba souvisela se současně stavěným kostelem. Jeho zasvěcení sv. Havlu je velmi vzácné, jediné v jižních Čechách. Zvláštností kostela je v západní části lodi vysunutá empora na třech do kříže zaklenutých klenbičkách, jež se opírají o dva silné pilíře. Stěny i klenba sakristie a presbytáře jsou pomalovány původními starými malbami. Jde vesměs o postavy světců, výjevy ze života svatých a výjevů příběhů ze starého zákona.

Myšenec leží na svahu, jehož podkladem je porfyrový syenit. Na povrch zde vystupují i skalky hrubozrnné žuly, které jsou zajímavé tím, že se zde vyloučil černý turmalín. Turmalín je záhadný nerost, jeho jméno je původu cejlonského a byl do Evropy přivezen před 270 lety. Žiháním v turmalínových krystalech vzniká elektřina. Písecko proslulo tím, že v pegmatitech v jeho okolí se nacházejí největší krystaly černého turmalínu u nás. Vedle sloupců turmalínu se však v Myšenci vyskytuje i v paprscitých shlucích, zvaných jako turmalínová slunce i když turmalinove paprsky někdy tvoří kolem křemenného středu výseč. Spíše se pro ně potom hodí název turmalínový vodopád jak je vidět v podezdívce domu č. 8 asi 20 m od hlavního vchodu do kostela. Další je k vidění ve větší pegmatitové skalce nad obcí. Připomínáme, že turmalínové tečky jsou vidět i u Písku hned na počátku naučné stezky „Cesta drahokamů“ a dále v jižních Čechách na Pacově Hoře u Chýnova.

Na opačné straně kostela lze spatřit venkovský secesní dům.

V Myšenci vznikly lidové písně: Pod Myšencem louka zelená a Má zlatá panenka.

Tálín – obec patřila křižovníkům s červenou hvězdou. Byla zde snad i tvrz nejasného původu. Tvrz měla zaniknout po r. 1619. Obec je více proslavena lidovou písní „*Už se ten Tálínskej rybník nahání*“. Text i melodii složili dva rolníci synkové z Maletic Martin Bláha a Jan Procházka ve 40. letech minulého století. Píseň složili pro tálínskou krasavici Annu Marii, která je pohřbena v Heřmani. Tálínský rybník má rozlohu 50 ha a má dvě hráze. Břehy jsou hnízdištěm racků. Z Tálína je ještě známá kresba Mikoláše Alše „*Jedou cikáni, jedou z Tálína*“.

Žďár – vesnice je postavena na pozemcích s vysokou spodní vodou. Voda nemá téměř žádný odtok. To se projevuje i na okolních loukách. Přestože byly odvodněny, jsou stále vlhké. Rostliny, které zde kvetou, jsou ozdobou kyselých luk. Jsou to žluťucha žlutá, modře kvetoucí kosatec sibiřský, vstavač májový. Roste zde neblaze proslulá květina starček bludný s květy jako žluté hvězdičky. V letech 1945–48 uhynulo na Písecku 29 koní na záhadné onemocnění jater. Protože nejvíce případů se vyskytlo v okolí Žďáru, dostala nemoc název „žďárská choroba“. Teprve po deseti letech se zjistilo, že onemocnění vyvolávají jedovaté alkaloidy ve stračku, které ani po usušení neztrácejí účinnost.

U hovězího dobytka se otrava neprojevila. Ze Žďáru jsou lidové písně: *Páni milí, poslouchajte a Hlehle, tamhle v Betlémě*.

Písecké hory – Příloha P 4

Připravil: Ing. Václav Kopřiva

